

vagy talán a nagyon felszaporodott kolozsvári színészek egy része is az ezen időt követő években Szabadkára is elvándorolt. Jellemző, hogy Bácsbodrog megye 1792-ben a helytartótanáctól kérte az első magyar színésztársulat segélyezését, 1793-ban már maga is támogatja és 1815-ben nagyobb összeget ad a pesti magyar színház telkére és felépítésére. Ezután hosszabb ideig nincs feljegyzésünk, alkalmasint azért, mert csak ritkábban jártak ott magyar — inkább csak német — színészek. 1818-ban jön Szabadkára a Kilényi Dávid igazgatása alatt álló „Alföldi nemzeti színjátszótársaság.” Előadásait a régi gimnázium nagytermében kezdte meg a közönség élénk pártfogása mellett, de a helytartó tanács rendelkezésére a nagyvendéglő ivószobájába kellett költözniök, a hol „pipafüst és borgőz mellett” kellett játszaniok. A színészek csak az ablakon át létrákon juthattak a színpadra; a társulat sem nagy, sem valami kiváló nem lehetett, mert Ecsedi Jozefa betegsége miatt az előadásokat több napig nem tudták folytatni, felgyógyulása után pedig a város német színészeknek adott engedélyt.

1820-ban újból megjelenik Kilényi társulata Szabadkán. Tagjai: Lángh Ádám, Szentpétery Zsigmond, Abday Sándor, Bartha János, Mészáros János, Nagy Károly, Takács József, ifj. Lángh Lajos, Pály Elek, Sikoja Sándor, Mészáros Jánosné, Ecsedi Józefa, Ludvig Borbála, özv. Nagyné, Csepregy Anna, Dérnyé, Vásárhelyi Károly, Györfy, Szilágyi Pál. Még ugyanez évben megjelenik mint ig. Abday Sándor is Szabadkán, a ki örökséghez jutva, felcsapott igazgatónak és ezen minőségében is értékesíteni igyekezett színészi népszerűségét és összeköttetéseit. 1824-ben a Horváth József és Komlóssy Ferenc vezetése alatt álló székesfehérvári társulat működött Szabadkán. Tagjaik: Pergő Celesztin, Székely József, Balogh István, Vitéz György, Gaál Mihály, Telepi György, Székelyné, Simén Borbála, Székely Zsuzsanna. 1825-ben ugyanők jöttek. A város ezidőben már a színház részére egy állandó helyiség létesítését határozta el. A terv hamarosan valóra vált,

mert a nagykávéház báltermét átalakították színház céljaira. 1826. augusztus 24-én tartotta első előadását a Horváth József igazgatása alatt álló székesfehérvári „Magyar Színjátszó Társaság” az új színházhelyiségben. A megnyitó előadás első részét Komlóssy Ferenc „Az öröm oltára” című alkalmi darabja töltötte ki, melyben a színészek mondtak szép szavakkal és dallal köszönetet a közönségnek áldozatkészségéért. Második részében Kisfaludy Károly „Kemény Simon” című darabját játszották, melyhez Arnold György, a szabadkai városi zenekar igazgatója írt „ouverturát” és kísérő zenét. Innen számíthatjuk a szabadkai állandó magyar színészet kezdő idejét. E társulat kitűnő előadásai, valamint a színészek társadalmi magatartása megbecsülést szereztek. Egykorú feljegyzés szerint „ezen Társaság a Város kebelében mind a maga feddhetetlen jó erköltsi viseletével, mint alkalmas és szerény iparkodásával kedvezést nyert.” 1827. július és augusztus havában az „Erdélyi dal és színjátszó társaság” játszott Szabadkán, Kilényi Dávid igazgatása alatt. A társulat tagjai voltak többek között: Szerdahelyi József, Szilágyi Pál, Udvarhelyi Miklós és neje, Pály Elek, Heinisch karmester, Konti Károly, Simonffy György, Szentpétery Zsigmond, Körössy Ferenc, Nagy István, Parázsó János és neje, Pataki Benedek, Szakátsy István, Szaplanczay Mihály, Szökő Mihály, Sipos János, Bartha János, Körösyiné Stromb Katalin, Széppataky Johanna. Az előadásokat július 1-én a „Szevilai borbély” című operával kezdték, 2-án a „Tolvaj szarka” került színre, mely előadáson megjelent az ép ott tartózkodó Ferdinánd főherceg is, a mi akkor felbecsülhetetlen megtiszteltetést jelentett a magyar szintársulat részére. Majdnem csupa opera került színre ez időben. Ezután minden évben megfordulnak a magyar színészek Szabadkán. 1831. dec. 30-án Abday Sándor igazgató kezdi meg 4 hónapos színiévadját az „Arulás és szerelemfáltás” című darabbal, a mikor a kitűnő előadásból Abday Sándor és neje: Böszörményi Johanna emelkedtek ki. 1832-ben újból Kilényi van Szabadkán; tagjai között vannak: Dérnyé,